

отъ възпитание, е *въображението*. Азъ са силно сракувамъ дѣто нито прѣподавателитѣ, нито пъкъ учащитѣ са, не сж убѣдени достатъчно въ важността на тѣзи способностъ. Мнозина я прѣзиратъ даже тѣй като повидимому, тя има работа повече съ измислицата (фикцията), отъ колкото съ факта, и за това са показва като лишена отъ всяко значение, особено за младъ човѣкъ, който желае да придобие положителни знания. Но това никакъ не е тѣй. На всички е извѣстно, че първокласнитѣ учени мже са обзани, за най важнитѣ си открития, на живителната сила на вдхновенното въображение. За доказателство на това служатъ, между другитѣ, и оригиналнитѣ наблюдения на поета, Гете, въ областта на ботаниката и остеологията. Като врагъ на науката въображението са явява само тогава, когато то работи неразумно, т. е. произволно и причудливо; а като са ржководи отъ разума, то става най добъръ и най нуженъ неговъ съюзникъ. А за това за историята и за всичката областъ на дѣйствителнитѣ фактове въображението е тѣй необходимо, както и за поезията. Истина, историка не може да измислева фактове; но той трѣба да ги разпрѣдѣля искусно и да ги излага въ изящна форма, а това е не възможно безъ въображението. Вълшебнитѣ приказки и всѣкакъвъ родъ романи иматъ тоже и своето достоинство и, при разумното имъ употребление, могатъ до негдѣ да спомогнатъ на възпитанието на въображението; но много по полезно упражнение за развитието на тѣзи способностъ прѣдставлява запознаването съ реалния мѣръ. За да са развие и възпитае въображението, нѣма никаква потрѣбностъ да са търси изображение на чѣловѣческия характеръ и на сждбата въ романитѣ; живота на Александра Македонски, на Лютера, на Густава-Адолфа или въобще на одного отъ тѣзи забѣлжителни на светското поприще хора, въ които са въплощава историята, отъ тѣхъ схщитѣ създаваема, има въ това отношение много по голѣмо възпитателно значение, нежели най добрата повѣсть или поема, когато и да е съчинена. Поезията дѣйствува въ сж-